

Câteva reflecții pe marginea deciziei nr. 650/2018 a Curții Constituționale

prof.dr. Florin Streteanu

1. Natura normelor care pot completa o normă penală

CCR decizia 363/2015 În ipoteza infracțiunilor, (...) legiuitorul trebuie să indice în mod clar și neechivoc obiectul material al acestora *în chiar cuprinsul normei legale sau acesta să poată fi identificat cu ușurință prin trimiterea la un alt act normativ de rang legal cu care textul incriminator se află în conexiune.* (...) este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitatea destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice. Nu este așadar admisă o reglementare dispartă a domeniului *sau care să rezulte din coroborarea unor acte normative cu forță juridică diferită.* (...) Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere [art.16 alin.(1) teza a doua din Legea nr.24/2000], *care operează întotdeauna între acte normative cu aceeași forță juridică*

1. Natura normelor care pot completa o normă penală

CCR decizia 405/2016

În materie penală, principiul legalității incriminării impune ca numai legiuitorul primar să poată stabili conduita pe care destinatarul legii este obligat să o respecte (...). În cazul în care neîndeplinirea ori defectuoșitatea îndeplinirii unui act nu s-ar raporta la atribuții de serviciu prevăzute într-un act normativ cu putere de lege s-ar ajunge la situația ca, în cazul infracțiunii de abuz în serviciu, elementul material al acesteia să fie configurat atât de legiuitor, Parlament sau Guvern, cât și de alte organe, inclusiv persoane juridice de drept privat, în cazul fișei postului, ceea ce nu este de acceptat în sistemul juridic de drept penal

Art.I pct.4 [cu referire la art.17 lit.a)] din lege: „**Infracțiunea comisivă care presupune producerea unui rezultat se consideră săvârșită și prin omisiune, când: a) există o obligație expresă de a acționa prevăzută de lege.**

1. Natura normelor care pot completa o normă penală

CCR decizia 650/2018

(...) a elimina posibilitatea săvârșirii infracțiunii comise prin omisiune atunci când obligația de a acționa decurge dintr-un contract înseamnă, în primul rând, o diminuare a protecției penale a unor valori sociale primordiale, precum dreptul la viață, dreptul la integritate fizică, dreptul la sănătate, libertatea individuală.

(...) conținutul constitutiv al acestor infracțiuni (*contra vieții și integrității fizice*) este prevăzut, într-o manieră clară, precisă și previzibilă, la capitolele I și II ale titlului I al părții speciale a Codului penal. În aceste condiții, aspectul nașterii, pe cale contractuală, a formelor concrete pe care le îmbracă, în practică, elementele ce formează conținutul constitutiv al acestor infracțiuni, respectiv concretizarea lor în obligații contractuale de a acționa, nu încalcă exigențele principiului legalității incriminării.

1. Natura normelor care pot completa o normă penală

CCR decizia 650/2018

(...) se constată că legiuitorul și-a încălcat marja de apreciere în privința configurării normei de incriminare, având în vedere că textul analizat este de aplicabilitate generală în privința normelor din partea specială a Codului penal, conținutul său normativ neraportându-se numai la art.297 din Codul penal.

Consecințe?

2. Pluralitatea subiecților pasivi și infracțiunea continuată

CCR decizia 368/2017

Consecința constatării de către Curte a neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art.35 alin.(1) din Codul penal este, practic, revenirea la soluția adoptată de practica judiciară sub reglementarea Codului penal din 1969, în sensul existenței unei compatibilități limitate între infracțiunea continuată și pluralitatea de subiecți pasivi, compatibilitate ce urmează a fi reținută de la caz la caz de instanțele judecătorești. Curtea observă că, potrivit practicii judiciare cristalizate sub imperiul Codului penal din 1969, pentru a stabili dacă toate acțiunile sau inacțiunile au fost comise în realizarea aceleiași rezoluții infracționale sau dacă își au sursa în rezoluții distincte, este indispensabilă examinarea tuturor împrejurărilor de fapt și a condițiilor în care au fost săvârșite, putând fi avută în vedere, printre alte elemente, și identitatea persoanei vătămate.

2. Pluralitatea subiecților pasivi și infracțiunea continuată

*Dispozițiile art.1 pct.5 [cu referire la art.35 alin.(1)] din lege: Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. **În cazul infracțiunilor contra persoanei, forma continuată se reține numai când faptele sunt săvârșite împotriva aceluiași subiect pasiv.***

2. Pluralitatea subiecților pasivi și infrafracțiunea continuată

CCR decizia 650/2018

(...) Unitatea subiectului pasiv nu poate constitui un criteriu legal/obligatoriu de diferențiere între infrafracțiunea continuată și concursul de infracțiuni. Astfel, în timp ce unitatea rezoluției infracționale este un criteriu obiectiv, intrinsec, care tine de procesul cognitiv specific comportamentului infracțional, fiind, implicit, controlabil de către subiectul activ, unitatea subiectului pasiv constituie un criteriu exterior voinței făptuitorului, independent de acesta, și, pentru acest motiv, nejustificat .

(...) Curtea reține că aspectul săvârșirii infracțiunii continuate contra persoanei nu presupune, per se, cunoașterea de către subiectul activ a identității subiectului pasiv.

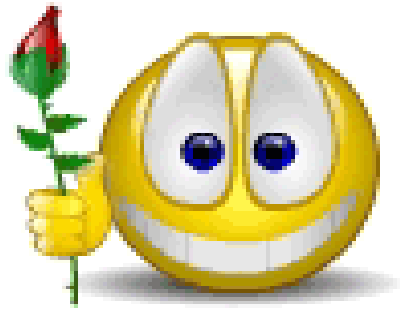
(...) în urma pronunțării Deciziei nr.368 din 30 mai 2017, reperul diferențiator între infrafracțiunea continuată și concursul de infracțiuni este, în mod exclusiv, unitatea rezoluției infracționale.

2. Pluralitatea subiecților pasivi și infrafracțiunea continuată

Probleme:

- 1. Unitatea de rezoluție și pluralitatea subiecților pasivi*
  - rezoluție anterioară începerii executării
  - rezoluție determinată
- 2. Concurs ideal omogen sau unitate naturală colectivă?*

Vă mulțumesc!

